

Sosiaalitoimen ja terveyden ja sairaanhoidon rahastojen yhdistäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahastoksi

Kaupunginhallitus 18.12.2023 § 366

Valmistelu- ja lisätiedot
rahoitusjohtaja Henrik Rainio, hallintojohtaja Roope Lenkkeri,
hyvinvointikoordinaattori Petra Bärlund-Hämäläinen,
etunimi.sukunimi@porvoo.fi.

Taustaa

Kaupungilla on sosiaalitoimen sekä terveyden- ja sairaanhoidon rahastot, joissa on jäljellä olevaa pääomaa vuoden 2023 lopulla noin 421 000 euroa.

Rahastoilla on pitkä ja moninainen historia, ja eri vaiheissa rahastoja on yhdistelty isommiksi kokonaisuuksiksi. Vanhin sosiaalitoimen rahaston taustalla oleva rahasto ulottuu vuoteen 1909. Porvoon maalaiskunnan kunnanvaltuusto on 11.6.1990 tehnyt päätöksen lahjoitusrahastojen yhdistämisestä. Vuonna 2000 sosiaali- ja terveyslautakunta on tehnyt päätöksen rahastojen säännöiksi ja lakkauttanut useita rahastoja. Käytännössä tänä päivänä rahastojen voimassa olevat säännöt määrittelevät niiden käyttötarkoituksen.

Kaupunki on arvioinut, että nykyisten lahjoitusrahastojen sääntöjen puitteissa kaupunki kykenee edelleen kohdentamaan varoja kunkin rahaston käyttötarkoituksen mukaisesti. Tämän takia näitä varoja ei ole siirretty hyvinvointialueelle, eivätkä ne sisältyneet Porvoon kaupunginvaltuuston hyvinvointialueelle kesällä 2022 annettuun siirtyvää omaisuutta koskevaan selvitykseen.

Rahastojen yhdistäminen, käyttötarkoituksen tarkentaminen ja sääntöjen päivittäminen

Kuntalaissa ei säädetä lahjoitus- ja testamenttiomaisuuden käyttämisestä, vaan kunnan asema lahjoituksen ja testamentin saajana voidaan rinnastaa muiden yhteisöjen asemaan. Lahjan antajan ja testamentin tekijän tahto on omaisuuden hoitamisessa ja käytössä otettava huomioon. Jos tämä ei ole mahdollista, on pyrittävä löytämään alkuperäistä tarkoitusta mahdollisimman lähellä oleva käyttötarkoitus ja -tapa.

Sosiaalitoimen ja terveyden- ja sairaanhoidon rahastot on tarkoituksenmukaista yhdistää uudeksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahastoksi, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käyttötarkoitukseen, jolloin varoja voidaan käyttää mahdollisimman laajasti ja vaikuttavasti kaupungin nykyisen järjestämisvastuun puitteissa.

Uuden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahaston tuotto ja pääomaa on tarkoitus kohdentaa kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmallisiin ja monivuotisiin kärkihankkeisiin, jotka noudattavat mahdollisimman hyvin rahastojen alkuperäistä käyttötarkoitusta, huomioiden Porvoon kaupungin strategian tavoitteet ja voimassa olevan hyvinvointisuunnitelman linjaukset kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahaston käyttökohteita olisivat:

- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta merkittävät-kehittämishankkeet
- erityisesti huomioidaan kaupungin ennaltaehkäisevässä roolissa lapset ja nuoret, ikääntyneet sekä syrjäytymisen ehkäisemiseksi työttömät.
- kaupungin järjestämisvastuun piirissä oleviin avustuksiin.

Avustuskäytännöissä noudatetaan Porvoon kaupunginhallituksen vahvistamia yleisiä avustusperiaatteita ja lautakuntien vahvistamia avustusten myöntämisperusteita ja avustusohjeita. Tuorein avustusohje on voimassa 7.2.2023 alkaen. Kaupunki myöntää liikunta-avustuksia, nuorisoavustuksia, kulttuuriavustuksia, museoavustusta, avustusta taiteen perusopetukseen, kansalaisopiston opistolaiskuntien avustusta, yhteisöllisyyden avustusta, aamu- ja iltapäivätoiminnan avustusta, avustusta yksityisteiden kunnossapitoon ja perusparannukseen. Lisäksi kaupunkikehitys myöntää saaristoavustusta saariston pysyvän infrastruktuurin parantamiseen sekä muihin hankkeisiin, jotka edistävät saariston asumista, saavutettavuutta ja kilpailukykyä.

Rahaston tuoton ja pääoman käytöstä raportoidaan erikseen vuosittaisen hyvinvointiraportoinnin yhteydessä.

Kun Porvoon kaupungin hallintosäännöstä ei muuta johdu tai rahaston perustamisasiakirjoista ei muuta tiedetä johtuvan, on päätös rahaston sääntöjen muuttamisesta tehtävä kaupunginvaltuustossa. Tämä vastaa myös yleisiä käytäntöjä kuntien hallinnoimien rahastojen sääntöjä muutettaessa.

PERINTÖVAROJEN OHJAAMINEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN RAHASTOON

Taustaa

Porvoon kaupungin hallintosäännön mukaisesti hallintojohtaja päättää valtion perinnön hakemisesta kaupungille, perinnön vastaanottamisesta sekä kaupungille testamentattujen ja lahjoitettujen varojen hallinnasta ja hoidosta.

Valtiokonttori ilmoittaa kunnille mahdollisuudesta hakea valtiolle perintönä mennyttä omaisuutta. Kunnan on hakiessaan valtionperintöä ilmoitettava sen käyttötarkoitus. Käyttötarkoituksen on hyvä olla tarpeeksi yleisluontoinen. Hakemusta ei tarvitse muuten perustella eikä omaisuuden mahdollinen luovuttaminen kunnalle perustu tarveharkintaan.

Valtiokonttori voi pidättää osan perillisittä kuolleen henkilön omaisuudesta itsellään ja luovuttaa osan vainajan kotikunnalle. Omaisuus luovutetaan aina siten, että kunta vastaa vainajan veloista. Käytännössä se tarkoittaa, että kunta huolehtii saamallaan omaisuudella ensin vainajan ja kuolinpesän veloista ja maksuista ja vasta sen jälkeen jotakin jää ehkä kunnalle käytettäväksi hakemuksen mukaiseen tarkoitukseen.

Jos omaisuus saadaan testamentilla tai lahjoituksena, se tulee käyttää testamentissa tai lahjoituksessa määriteltyyn tarkoitukseen. Sitä ei siis vastoin testamentinjättäjän tai lahjoittajan tahtoa, saa ohjata käytettäväksi muuhun tarkoitukseen. Uusi toimintamalli koskee siis vain valtiokonttorin päätöksellä kaupungille tulleita perintövaroja.

Uusi toimintamalli valtionperinnön hakemiseen ja käyttötarkoitus

Porvoossa perillisittä kuolleen henkilön valtionperintö on tähän saakka haettu tiettyä yksilöityä tarkoitusta varten, joka on määritelty hakuvaiheessa. Porvoon kaupungille jatkossa tulevat valtionperinnöt on tarkoitus hakea hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käyttötarkoitukseen, jolloin niitä voidaan käyttää mahdollisimman laajasti ja vaikuttavasti.

Toteutuksessa huomioidaan Porvoon kaupungin strategian tavoitteet ja voimassa olevan hyvinvointisuunnitelman linjaukset kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kaupungille tulleet perintövarat hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen siirretään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahaston pääomaksi.

Tyypillisesti kaupungille tulee haettavaksi vuosittain joitakin perintökohteita, joiden summat vaihtelevat. Pääsääntöisesti kyse on muutamista tuhansista euroista noin kymmeneen tuhansiin euroihin. On harvinaista, että perintö olisi yli satatuhatta euroa.

Perintövarojen käytöstä raportoidaan erikseen vuosittaisen hyvinvointiraportoinnin yhteydessä.

Liitteet:

Uuden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahaston säännöt.
Sosiaali- ja terveyslautakunnan vuonna 2000 hyväksymät.
Sosiaalitoimen ja Terveyden ja sairaanhoidon rahastojen säännöt.

Apulaiskaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että valtuusto yhdistää sosiaalitoimen rahaston ja terveyden- ja sairaanhoidon rahaston uudeksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahastoksi ja hyväksyy liitteenä olevat säännöt rahastolle. Rahaston käytöstä raportoidaan vuosittaisen hyvinvointiraportoinnin yhteydessä.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että valtuusto yhdistää sosiaalitoimen rahaston ja terveyden- ja sairaanhoidon rahaston uudeksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahastoksi ja hyväksyy säännöt rahastolle apulaiskaupunginjohtajan esityksen mukaisesti. Rahaston käytöstä raportoidaan vuosittaisen hyvinvointiraportoinnin yhteydessä.

Vilhelmiina Eskola esitti asian käsittelyn aikana Matti Valastin kannattamana, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi seuraavasti: asia valmistellaan siten, että sosiaalitoimen rahasto ja terveyden ja sairaanhoidon rahasto siirretään Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Vt. kaupunginjohtajan esitys voitti äänestyksessä Eskolan esityksen äänin 8 (Blomqvist-Valtonen Elin, Holmström Johnny, Lund Bodil, Puromies Eeva, Söderberg Johan, Uski Nina, Välimäki Markku, Wiitakorpi Jorma) – 3 (Eskola Vilhelmiina, Ryyänen Sami, Valasti Matti).

Mikaela Nylander, Frida Sigfrids, Kevin Servin ja Nea Hjelt eivät osallistuneet asian käsittelyyn esteellisyyden johdosta (hallintolaki 28 § 1 mom. 5. kohta). Marianne Korpi ei osallistunut asian käsittelyyn (hallintolaki 28 § 1 mom 4. kohta).

Kaupunginvaltuusto 13.03.2024 § 12
2929/02.07.02/2023

Liitteet

Uuden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahaston säännöt.
Sosiaali- ja terveystalouden vuoden 2000 hyväksymät.
Sosiaalitoimen ja Terveyden ja sairaanhoidon rahastojen säännöt.

Riitta Ahonen esitti Tapio Eskolan kannattamana, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti äänestyksen jälkeen äänin 38–12, yksi poissa, yhdistää sosiaalitoimen rahaston ja terveyden- ja sairaanhoidon rahaston uudeksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahastoksi ja hyväksyi liitteenä olevat säännöt rahastolle. Rahaston käytöstä raportoidaan vuosittaisen hyvinvointiraportoinnin yhteydessä.